

Seksuaalirikollisuuden ja maahanmuuttajien rikosten ennaltaehkäisy ja torjunta – hallituksen lisätoimet 2019

20.2.2019

Hallituksen lisätoimet

Periaatteet

- Suomi on turvallinen, avoin ja kansainvälinen.
- Suojellemme vainoa pakenevia, toteutamme riittäviä keinoja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi ja reagoimme jyrkästi törkeisiin rikoksiin.
- Pysyvä oleskelu perustuu kiinnittymiseen suomalaiseen yhteiskuntaan (työ, opiskelu, käyttäytymisen perusnormit)
- Viranomaisilla on riittävät valtuudet ja resurssit ennaltaehkäistä ja puuttua seksuaalirikoksiin, myös internet-alustoilla tapahtuvaan houkutteluun.

Toimenpidekokonaisuus sisältää

- **Maahanmuuttajien rikollisuutta ehkäiseviä toimia** (9 toimenpideryhmää)
- **Yleisesti seksuaalirikoksia ehkäiseviä toimia** (5 toimenpideryhmää)
- Monet toimenpiteet edellyttävät muutoksia lainsäädäntöön. Ne edellyttävät normaalit selvitykset ennen lakien säätämistä.
- Hallitus julkistaa lähiaikoina lisätalousarvion, joilla käynnistetään osa toimista.

Hallituksen lisätoimet: 14 toimenpideryhmää

1. Euroopan unionin kriisinkestävä turvapaikkaratkaisu
2. Turvapaikkakäsittelyn nopeuttaminen ja kielteisen päätöksen saaneiden palauttaminen
3. Vaarantavan rikostaustan huomiointi kv-suojeluun perustuvan oleskeluluvan myöntämisessä ja purkumahdollisuudet vaarantavien tekijöiden ilmi tullessa
4. Uhkaa aiheuttavien ja palautusta odottavien valvonta
5. Laittoman maassaolon torjunta
6. Laittomasti maassa olevien hyväksikäytön estäminen työmarkkinoilla
7. Pysyvän oleskeluluvan ja kansalaisuuden myöntämisen edellytykset
8. Seksuaalioikeuksien valistus vastaanottokeskuksissa
9. Nopea aktivointi ja seksuaalioikeuksien valistus oleskeluluvan saaneiden kotoutuksessa
10. Internet-alustoja hyödyntävän lapsiin kohdistuvan seksuaalirikollisuuden ennaltaehkäisy ja torjunta
11. Houkuttelun ja hyväksikäytön vastainen työ nuorille suunnatuissa palveluissa
12. Lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten uhrien tukipalvelut
13. Teknisen valvonnan, tiedonvaihdon ja viranomaisyhteistyön vahvistaminen
14. Seksuaalirikosten rangaistusten koventaminen ja prosessin nopeuttaminen

Maahanmuuttajataustaisten rikollisuuden ennaltaehkäisy ja torjunta

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

1. Euroopan unionin kriisinkestävä turvapaikkaratkaisu

- Suomen turvapaikkajärjestelmä perustuu EU:n yhteiseen turvapaikkalainsäädäntöön. Hallituksen lähtökohta on, että EU:n tulee suojella vainoa pakenevia, suunnata apu haavoittuvimmille ryhmille ja varmistaa järjestelmän hallittavuus
- Valmistellaan maahanmuuttokompromissin löytämistä EU:ssa osana puheenjohtajuuskauteen valmistautumista

2. Turvapaikkakäsittelyn nopeuttaminen ja kielteisen päätöksen saaneiden palauttaminen

- Turvapaikkahakemusten käsittelyssä 6 kuukauden maksimiaika (SM)
- Tehostetaan toimia sujuvan palautusyhteistyön kehittämiseksi (UM, SM)

3. Vaarantavan rikostaustan huomiointi kv-suojeluun perustuvan oleskeluluvan myöntämisessä ja purkumahdollisuudet vaarantavien tekijöiden ilmi tullessa

- Kansainvälisen suojelun aseman poistetaan henkilöltä, joka on syyllistynyt törkeään rikokseen. (ulkomaalaislain muutos, SM)
- Suomeen paluun kieltö ulkomailla olevalle henkilölle, jos henkilön katsotaan vaarantavan turvallisuutta, esim. vierastaistelijat. (ulkomaalaislain muutos, SM)

4. Uhkaa aiheuttavien ja palautusta odottavien valvonta

- Kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneen henkilön säilöönnotto yleisen järjestyksen ja turvallisuuden perusteella. (SM)
- Laajennetaan ilmoittautumisvelvollisuuden ja asumisvelvollisuuden käyttöä maasta poistamista koskevan päätöksen täytäntöönpanon turvaamiseksi ja maasta poistumisen valvomiseksi. Velvollisuuksia rikkoviin sovelletaan poliisin harkinnan perusteella säilöönnottoa. (SM)

5. Laittoman maassaolon torjunta

- Rajamenettelyn mahdollisuus ulkomaalaislakiin. Hakemus voidaan käsitellä ja ratkaista rajavyöhykkeellä tai sen läheisyydessä päästämättä henkilöä menettelyn aikana maahan. (ulkomaalaislain muutos, SM)
- Selvitetään mahdollisuudet säätää vankeusrangaistus laittoman maassaolon rangaistukseksi (SM, OM)
- Ilman oleskelulupaa maassa oloa jatkava henkilö menettää kotikuntansa Suomessa ja sen palvelut, paitsi tietyt välttämättömät palvelut (VM, STM, SM)
- Oppilaitoksille mahdollisuus erottaa opiskelija lainvoimaisen käännytys- tai karkotuspäätöksen perusteella (pl. oppivelvollisuusikäisen koulunkäynti) (OKM)

6. Laittomasti maassa olevien hyväksikäytön estäminen työmarkkinoilla

- Toteutetaan tulorekisterin yhteys maahanmuuttovirastoon. Työnantaja saa ilmoituksen, jos hän on maksanut palkkaa laittomasti maassa oleskelevalle henkilölle (VM, SM)
- Otetaan käyttöön nykyisen työnantajan edustajaan henkilökohtaisesti kohdistuvan sakkorangaistuksen lisäksi työnantajayrityksen seuraamusmaksu, kaksoisrangaistavuuden kieltä huomioon ottaen. (SM)

7. Pysyvän oleskeluluvan ja kansalaisuuden myöntämisen edellytykset

Lisätään pysyvän oleskeluluvan perusteisiin kansainvälistä suojelua saaneille: (SM)

- Suomalaisen yhteiskunnan sääntöjen peruskurssi ja kurssikokeen hyväksytty suoritus
- Työikäisten osalta useamman vuoden opiskelu- tai työhistoria Suomessa oleskelun ajalta (terveydelliset poikkeusperusteet huomioiden)
Mikäli pysyvän oleskeluluvan kriteerit eivät täyty, mutta henkilö täyttää edelleen kansainvälisen suojelun kriteerit, myönnetään uusi väliaikainen oleskelulupa kansainvälisen suojelun perusteella.

Lisätään kansalaisuuden myöntämisen perusteisiin: (SM)

- Kansalaisuustesti
- Työikäisten osalta useamman vuoden opiskelu- tai työhistoria Suomessa oleskelun ajalta (terveydelliset poikkeusperusteet huomioiden)
- Edellytetään normaalia pidempää Suomessa asumisaikaa tapauksissa, joissa hakijan henkilöllisyyden määrittäminen on oleskelulupaa myönnettäessä ollut mahdotonta tai epäselvää.
- Asumisajaksi hyväksytään vain oleskeluluvalla tapahtunut oleskelu.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

8. Seksuaalioikeuksien valistus vastaanottokeskuksissa (SM)

- Lisätään suomalaisen yhteiskunnan peruskurssin suorittamisen velvoittavuutta, varmistetaan vastaanottorahan alennusmahdollisuuden kattava toimeenpano kurssin laiminlyönnin tapauksessa sekä pilotoidaan kurssikoe valtion vastaanottokeskuksissa.

9. Nopea aktivointi ja seksuaalioikeuksien valistus oleskeluluvan saaneiden kotoutuksessa (TEM)

- OKM:n ja OPH:n kanssa käydään läpi opetussuunnitelman perusteet
- ELYjen kanssa valmistellaan ohje kotoutumiskoulutuksen kilpailutusten täsmentämisestä
- Valmistellaan valtakunnallinen omakielinen koulutusmateriaali plus muu yhtenäinen materiaali kouluttajien hyödynnettäväksi
- Lisätään moniammatillisuutta kotokoulutuksessa ja laaditaan toimintamallin haastaviin tilanteisiin vastaamiseksi ja eteenpäin ohjaamiseksi
- Lisätään kotoutumiskouluttajien koulutusta
- Vahvistetaan yhteistyötä maahanmuuttajajärjestöjen kanssa yhdenvertaisuuden sekä naisten ja miesten tasa-arvon lisäämiseksi ja seksuaalirikosten ehkäisemiseksi.

9. jatkuu: Nopea töihin/opiskeluun johtava aktivointi (TEM)

- Osana palkkatuen uudistamistarpeiden arviointia selvitetään mahdollisuudet palkkatuen myöntämiseen myönteisen turvapaikkapäätöksen tai kiintiöpakolaisaseman saaneille ilman työttömyyden kestoon liittyviä edellytyksiä.
- Vahvistetaan kotoutumis-, työllisyys- ja sote-palveluiden sekä kansallisen koulutusjärjestelmän toimimista yhteen työllistymisen tukena
- Laajennetaan monialainen osaamiskeskustoiminta muihin kasvukeskuksiin.
- Lisätään maahanmuuttajien osallistumista lähellä työelämää oleviin palveluihin, jotka ovat tehokkaimpia (palkkatuki, työkokeilut, ammatillinen työvoimakoulutus)
- Luodaan toimialakohtaisia työllistymismalleja vastaamaan työvoimatarpeeseen
- Kohdennetaan erityisiä toimia pakolaistaustaisten ja maahanmuuttajanaisten työllisyyden edistämiseksi
- Vahvistetaan alkuvaiheen kotouttamisen työelämälähtöisyyttä myös työvoiman ulkopuolella olevien kohdalla.
- Taataan perhelähtöisen kotoutumisen edellytykset naisten työllisyyden vahvistamiseksi

Yleisesti seksuaalirikollisuutta torjuvat toimet

10. Internet-alustoja hyödyntävän lapsiin kohdistuvan seksuaalirikollisuuden ennaltaehkäisy ja torjunta (SM)

- Lisätään paikallispoliisin ja KRP:n resursseja seksuaalirikosten torjuntaan erityisesti internetissä (nettipoliisi). (SM)
- Pyöreän pöydän keskustelu 28.2.2019 teleoperaattoreiden, alustapalvelutarjoajien ja hyväksikäytön vastaisten järjestöjen kanssa rikollisuuden ennaltaehkäisyn keinoista. Tarvittavat lainsäädäntömuutokset netissä tapahtuvan hyväksikäytön tehokkaamman paljastamisen ja torjunnan mahdollistamiseksi. (SM, LVM, OM)
- Päivitetään esitutkinta- ja pakkokeinolait sosiaalisen median aikaan siten, että poliisilla on riittävät toimivaltuudet tietoverkkoympäristöön kohdistuvien rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi. (OM, SM)
- Teleoperaattoreille velvoitteita lapsipornon levittämisen estotoimista. Tallennuspalveluiden ylläpitäjille vastuuta poistaa sukupuolisiveellisyyttä loukkaavaa lasta esittävää materiaalia. (LVM, OM)

11. Houkuttelun ja hyväksikäytön vastainen työ nuorille suunnatuissa palveluissa (OKM, STM, SM)

- Suunnataan kouluihin tehostettuja toimia, jotta lapset ja nuoret tunnistavat nykyistä paremmin grooming-ilmion, osaavat toimia turvallisesti sosiaalisessa mediassa ja saavat selkeät toimintaohjeet.
- Päivitetään nuorisotyöntekijöiden digi- ja someosaamista ja tuetaan uusien toimintamallien kehittämistä.
- Toimeenpannaan suunnitelmallisesti ja valtakunnallisesti netissä tapahtuvan seksuaalisen houkuttelun (grooming) vastaisia toimia.
- Poikkihallinnollinen verkkokoulutus sosiaali- ja terveystoimen, opetustoimen, nuorisotoimen ja poliisin henkilöstölle.

12. Lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten uhrien tukipalvelut (STM)

- Käynnistetään Oulun lastenasiantalo-hanke THL:n tukemana. Lisäksi nopeutetaan Oulun Seriyksikön perustamista (viimeistään 2020 alussa).
- Valtakunnallistetaan sairaanhoitopiireihin lastentalomalli. Lastenasiantalossa selvitetään moniammatillisesti seksuaalirikoksen uhriksi epäillyn lapsen ja nuoren asia lapsiystävällisessä ympäristössä.

13. Teknisen valvonnan, tiedonvaihdon ja viranomaisyhteistyön vahvistaminen (SM, STM, OM)

- Mahdollistetaan henkilötietolain hyväksymisellä, että poliisilla on mahdollisimman tehokas kyky rikosanalyysiin sekä siihen liittyvään laajojen tietoaaineistojen yhdistelyyn ja vertailuun ml. automaattinen kasvovertailu. (SM, eduskuntaryhmien puheenjohtajien kiirehtimislista)
- Poliisille mahdollisuus ajokortti- ja henkilörekisterin (passikuvien ja sormenjälkien) käyttämiseen rikosanalyysissä törkeimpien rikosten kohdalla. (SM)
- Kaupunkikameroiden ja muiden nuorten suosimissa paikoissa jo sijaitsevien valvontakameroiden hyödyntäminen. (SM)
- Laajennetaan moniammatillista ankkuri-toimintaa (SM)
- Parannetaan poliisin ja sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonvaihtoa seksuaalirikosten ennaltaehkäisemiseksi. Annetaan kuntaohje tiedonvaihdon käytännöistä. (STM, SM)
- Lisätään poliisin rikosilmiötiedottamista sekä tilastointia rikollisen toiminnan ennalta estävyyden parantamiseksi, ilmoittamisen kynnyksen madaltamiseksi sekä rikosten selviämisen edistämiseksi.

14. Seksuaalirikosten rangaistusten koventaminen ja prosessin nopeuttaminen (OM, SM)

- Raiskaus- ja hyväksikäyttörikosten sääntelyn kokonaisuudistuksen valmistelu (OM).
- Varmistetaan koko oikeusprosessin: poliisien, tuomioistuinten sekä syyttäjälaitoksen resurssit rikosprosessin nopeuttamiseksi sekä uhrin aseman parantamiseksi.

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
kirjaamo@intermin.fi